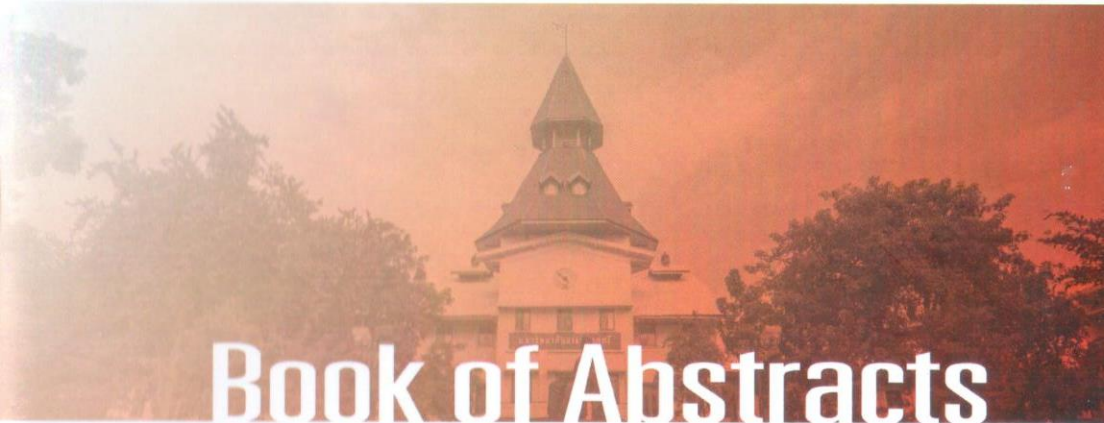

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Faculty of Social Administration Thammasat University

Book of Abstracts

หนังสือรวมบทความย่อ

งานสถาปนาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ครบรอบ 62 ปี

หนังสือรวมบทคัดย่อ (Book of Abstracts)
การสัมมนาวิชาการเนื่องในโอกาสการสถาปนาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ครบรอบ 62 ปี

เศรษฐกิจ ความยากจน กับชีวิตผู้คน : บทบาท และทิศทางการสังคมสงเคราะห์ในสังคมอาเซียน

จัดทำโดย
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
วันจันทร์ที่ 25 มกราคม 2559
ณ อาคารคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

“เศรษฐกิจ ความยากจน กับชีวิตผู้คน : บทบาท และทิศทางงานสังคมสงเคราะห์ในสังคมอาเซียน”

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.โกวิท พวงงาม
อาจารย์ ดร.วิไลภรณ์ โคตรบึงแก
นางสาวสุวี ปิ่นเจริญ
นายณัฐพล จันทร์เหล็ก
นางสาวอรอนงค์ บุษราคัม

ที่ปรึกษา
บรรณาธิการ
กองบรรณาธิการ

คณะกรรมการพิจารณาบทความวิชาการ

ศาสตราจารย์ ดร.สุรพล ปธานวนิช
ศาสตราจารย์ ดร.สุวิจฉรา เปี่ยมญาติ
ศาสตราจารย์ศศิพัฒน์ ยอดเพชร
ศาสตราจารย์ระพีพรรณ คำหอม
รองศาสตราจารย์ ดร.กิตติพัฒน์ นนทปัทมเดช
รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ สามัคคีธรรม
รองศาสตราจารย์ ดร.นฤมล นิราทร
รองศาสตราจารย์ ดร.ชัตติยา กรณีสูตร
รองศาสตราจารย์เล็ก สมบัติ
รองศาสตราจารย์อภิญา เวชชัย
รองศาสตราจารย์ภาวนา พัฒนศรี
รองศาสตราจารย์กิตติยา นรามาศ
รองศาสตราจารย์สุรางรัตน์ วชิราภรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกนิษฐ์ ศรีทอง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุรงค์ บุญรัตนสุนทร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูซังค์ เสนานุช
อาจารย์ ดร.วิไลภรณ์ โคตรบึงแก
อาจารย์ ดร.มาลี จิรวพัฒนานนท์
อาจารย์ ดร.ศิรินทร์รัตน์ กาญจนบุญชร
อาจารย์ ดร.จิรพรรณ นฤภัทร
อาจารย์ ดร.เอกจิตรา คำมีศรีสุข
อาจารย์ ดร.อัมมรา ชลาชนานานิน
อาจารย์ ดร.ทิพาภรณ์ โพธิ์ถวิล
อาจารย์ ดร.ปิยฉัตร กลิ่นสุวรรณ

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

พิมพ์ครั้งที่ 1 (มกราคม 2559)

พิมพ์ที่ หจก อรุณการพิมพ์ 457/6-7 ซอยพระสุลี ถนนดินสอ แขวงวัดบวรนิเวศ เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200
โทรศัพท์: 02-282-6033-4 โทรสาร: 02-280-2187-8

คำนำ

เวทีการสัมมนาวิชาการ เพื่อเสนอผลงานวิจัย หรือบทความวิชาการ ในโอกาสการสถาปนาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ทำต่อเนื่องกันมาทุกปี สำหรับปีนี้ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ครบรอบ 62 ปี ในครั้งนี้ กำหนดหัวข้อหลัก เรื่อง “เศรษฐกิจ ความยากจน กับชีวิตผู้คน : บทบาท และทิศทางการสังคมสงเคราะห์ในสังคมอาเซียน” ซึ่งได้ดำเนินการกิจในฐานะเป็นสถาบันการศึกษาทางด้านสังคมสงเคราะห์ และสวัสดิการสังคมชั้นนำของประเทศมาเป็นเวลานาน และเพื่อให้คณะเป็นสถาบันทางวิชาการที่มีบทบาทในการชี้นำสังคม ชุมชน ท้องถิ่น อีกบทบาทหนึ่ง

คณะฯ จึงได้จัดให้มีการสัมมนาวิชาการอีกวาระหนึ่งที่ได้เชิญชวน คณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา ตลอดจนบุคคลากรอื่นๆ ที่น่าสนใจและมีผลงานวิชาการทั้งบทความวิจัย และบทความวิชาการอื่นๆ ส่งมาร่วมในเวทีสัมมนาฯ ดังกล่าว ซึ่งทุกบทความทางวิชาการได้ผ่านการประเมินคุณภาพทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยในครั้งนี้มีบทความที่ผ่านการประเมินคุณภาพผลงานวิชาการจำนวนทั้งสิ้น 17 บทความ และคาดหวังว่าบทความฉบับเต็มจะได้รับการเผยแพร่ในรายงานสืบเนื่องภายหลังจากการสัมมนา (Proceedings) ในลำดับต่อไป

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หวังว่าผลงานวิชาการที่ได้นำเสนอในการสัมมนาทางวิชาการฯ ครั้งนี้ จะเป็นส่วนหนึ่งของการชี้นำสังคม และจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อวงการวิชาการ การปฏิบัติงานด้านสังคมสงเคราะห์ สวัสดิการสังคม พัฒนาชุมชน และพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

รองศาสตราจารย์ ดร.โกวิทย์ พวงงาม
คณบดีคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

งานสถาปนาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ครบรอบ 62 ปี
หัวข้อเรื่อง “เศรษฐกิจ ความยากจน กับชีวิตผู้คน : บทบาท และทิศทางงานสังคมสงเคราะห์ในสังคมอาเซียน”
วันจันทร์ที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2559

7.30 - 8.00 น.	บางสรวยพระภูมิ
8.00 - 8.30 น.	ถวายสังฆทานพระสงฆ์ 9 รูป
8.30 - 9.00 น.	มอบทุนการศึกษา

11.30 – 12.30 น.	ผู้ดำเนินรายการโดย รองศาสตราจารย์ ดร.กิติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์ บรรยายธรรมโดยพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ศิษย์เก่าคณะสังคมาสงเคราะห์ศาสตร์ มธ. หัวข้อ “ธรรมะกับงานสังคมสงเคราะห์ในสภาวะเปลี่ยนผ่านสู่ประชาคม-วัฒนธรรมอาเซียน”
12.30-13.30 น.	รับประทานอาหารกลางวัน

16.00 – 16.30 น. พิธีมอบประกาศนียบัตรสำหรับผู้นำเสนองานวิชาการ

** นิทรรศการภาพถ่าย ณ บริเวณทางเข้าหอประชุมใหญ่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	2
กำหนดการ	3
บทความวิชาการ	
มุมมองเชิงจิตสังคมกับงานสังคมสงเคราะห์ (ห้อง สค.208)	
1. แนวคิดการพัฒมลทินในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์สุขภาพจิต <i>กิตติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์</i>	7
2. กระบวนการทำงานของมลทินประตบและความตระหนักในมลทินประตบ ของผู้ป่วยจิตเวชหลังจำหน่ายและบุคคลแวดล้อมในชุมชนแห่งหนึ่ใน จ.เชียงใหม่ <i>ชัยพร อุโฆษจันทร</i>	9
3. บทบาทอาสาสมัครสาธารณสุขเชื่อมวชาญด้านสุขภาพจิตชุมชนต่อการดูแล ผู้ป่วยซึมเศร้าในชุมชน <i>พรสุดา แสงสุกวาว</i>	11
4. ความสำคัญของการกะชีวิตในทัศนะของสทววิชาชีพที่ให้บริการในบ้านพักฉุกเฉิน <i>ปฐมพร สันติเมธี</i>	13
5. Transgender Community’s Psychosocial Support Towards. The Young Adult Transgender: A Qualitative Study in Penang State, Malaysia <i>Kumarashwaran Vadevelu</i>	16
ความหลากหลายของกลุ่มเป้าหมายกับความท้าทายในงานสังคมสงเคราะห์ (ห้อง สค.209)	
1. การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเยาวชนไทย : รูปแบบและข้อเสนอเพื่ออนาคต <i>ชานนท์ โกมลมาลย์ และโชติเวชญ์ อึ้งเกลี้ยง</i>	18
2. การบูรณาการทฤษฎีทางสังคม เพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์แม่เลี้ยงเดี่ยวชนชั้นล่าง <i>กมลชนก ขำสุวรรณ</i>	20
3. การติดตามผลการเลี้ยงดูเด็กให้เป็นไปตามมาตรฐานการเลี้ยงดูเด็กขั้นต่ำของครอบครัว อุปถัมภ์ กรณีศึกษา สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดบุรีรัมย์ <i>วนิดา บุญปก</i>	22
4. การพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ <i>เฉลิมขวัญ สิงห์วี และคณะ</i>	24
5. ทฤษฎีสังคมที่สำคัญในการศึกษาการเข้าถึงระบบขนส่งมวลชนสาธารณะของผู้สูงอายุ <i>นพดล ครุฑทอง</i>	26

	หน้า
6. ปัจจัยที่ทำให้ชมรมผู้สูงอายุประสบความสำเร็จสู่การเป็นชมรมที่เข้มแข็ง จุฑาพร คำณิ	28
 การคุ้มครองทางสังคมเพื่อสร้างความเป็นธรรมอย่างยั่งยืน (ห้อง สค.210)	
1. ความเป็นอยู่ที่ดีทางสังคม : ความท้าทายต่อการพัฒนาเครื่องมือวัด วรรณดี พูลพอกสิน	31
2. การกำหนดค่าตอบแทนที่เป็นธรรมสำหรับการรับงานไปทำที่บ้าน : สถานการณ์ แนวทางและบทบาทของงานสังคมสงเคราะห์ นฤมล นิราทร	33
3. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนเพื่อการดูแล เด็ก 0-5 ปี ปิ่นททัย หนูนวล	35
4. การติดตามผลการเข้าถึงช่องทางการให้บริการของ OSCC ศูนย์ช่วยเหลือสังคม ตามภารกิจของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จ.นครราชสีมา รัตนา มีคิล	37
5. บทเรียนการช่วยเหลือและคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่กลับจากต่างประเทศ ปณณนุช พึ่งวงศ์	40
6. เจริญร่ำไปกับการเปลี่ยนแปลง อัจฉรา ชลาชนนาวิน	42

มุมมองเชิงจิตสังคมกับงานสังคมสงเคราะห์

แนวคิดการประทับลทินในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์สุขภาพจิต¹

Stigmatization in Mental Health Social Work Practice

รองศาสตราจารย์ ดร.กิตติพัฒน์ นนทปัทมเดชะ²
Associate Professor Dr.Kitipat Nontapattamadul³

Abstract

Stigma is socially constructed and an attribute which is deeply discrediting as well as reducing person from a whole and usual person to a tainted, dehumanized one. Stigma is the one of the worst devastating factors that obstruct people's quality of life, deepen mentally-ill people much more difficulty to perform a normal life. It causes limitations to access to the mental health service, negative relationships among patients, friends, employers and significant others – as well as discourage therapeutic processes. There are many theories and concepts concerning stigma. In Thai society, a number of researches and surveys are conducted to explore the public attitudes towards mental health and also the mental health clients. The findings confirm that stigma creates discrimination, exclusion mentally ill persons from community life. To overcome the stigmatized attitudes and discriminations, at least three strategies are proposed; education, contact, and protest. Mental health social workers have the significant psychosocial foundation which is relatively advantage for strategic roles in overcoming the stigma.

Keywords : Stigma, Mental health social work, Strategies to overcome stigma.

---

¹ ตัดตอนมาจาก บทที่ 7 ใน กิตติพัฒน์ นนทปัทมเดชะ. 2558. สังคมสงเคราะห์สุขภาพจิตในสังคมที่เปลี่ยนแปลง.
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

² อาจารย์ประจำ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

³ Lecture at Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

แนวคิดการประทับมลทินในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์สุขภาพจิต¹

Stigmatization in Mental Health Social Work Practice

รองศาสตราจารย์ ดร.กิตติพัฒน์ นนทปัทมเดชะ²
Associate Professor Dr.Kitipat Nontapattamadol³

บทคัดย่อ

มลทินหรือตราบาปเป็นสิ่งที่สังคมกำหนดสร้าง เป็นคำอธิบายที่ทำให้ขาดความน่าเชื่อถืออย่างลึกซึ้ง ลดคุณค่าของบุคคลให้แปดเปื้อนและลดความเป็นมนุษย์ให้น้อยลง มลทิน/ตราบาปถือเป็นอุปสรรคใหญ่ที่สุดประการหนึ่ง ที่คอยสกัดไม่ให้บุคคลได้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ดอกย่ำให้บุคคลที่เจ็บป่วยทางจิต มีความยากลำบากในการกลับมาทำหน้าหน้าที่ทางสังคมให้เป็นปกติ ที่ทำให้ผู้ป่วยเข้าไม่ถึงการบำบัดรักษา และทำให้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ป่วยกับเพื่อน นายจ้าง และบุคคลแวดล้อมอื่นๆ เป็นไปในทางลบ-ไม่เอื้อให้การบำบัดรักษาดีขึ้น มีแนวคิดทฤษฎีมากมายที่อธิบายเรื่องมลทิน/ตราบาป รวมทั้งมีการสำรวจวิจัยทัศนคติของประชาชนต่อปัญหาสุขภาพจิต และศึกษาในผู้ป่วยทางจิตหลายครั้งในสังคมไทย พบว่ามลทิน/ตราบาปส่งผลให้เกิดการเลือกปฏิบัติ การแบ่งแยก กีดกันผู้ประสบปัญหาสุขภาพจิต ออกจากชุมชน การเอาชนะทัศนคติที่เป็นมลทิน/ตราบาปและการเลือกปฏิบัติต่อผู้ป่วยทางสุขภาพจิตมีกลยุทธ์ที่สำคัญอย่างน้อยสามประการ คือ (1) กลยุทธ์การให้การศึกษ (2) กลยุทธ์การเกาะติด-การเปลี่ยนแปลงไปที่ตัวบุคคลที่ได้รับผลกระทบกระเทือน และ (3) กลยุทธ์การประท้วงคัดค้าน นักสังคมสงเคราะห์สุขภาพจิตมีฐานคิดด้านจิตสังคมเป็นจุดเด่นที่สุดในวิชาชีพสุขภาพจิต จึงมีบทบาทอย่างสำคัญที่จะร่วมกำหนดกลยุทธ์และร่วมในขบวนการต่อสู้เอาชนะการประทับมลทิน/การตีตราบาป.

คำสำคัญ : มลทิน/ตราบาป สังคมสงเคราะห์สุขภาพจิต, กลยุทธ์ในการเอาชนะมลทิน/ตราบาป

¹ ตัดตอนมาจาก บทที่ 7 ใน กิตติพัฒน์ นนทปัทมเดชะ. 2558. สังคมสงเคราะห์สุขภาพจิตในสังคมที่เปลี่ยนแปลง. คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

² อาจารย์ประจำ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

³ Lecture at Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

กระบวนการทำงานของมลทินประทับ และความตระหนักในมลทินประทับ
ของผู้ป่วยจิตเวชและบุคคลแวดล้อมในชุมชนแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่
Stigmatization and awareness of stigma among mental
illness patients in a community in Chiang Mai.

ชัยพร อุโฆษจันทร์¹
Chaiyaporn Ukosachan²

Abstract

Mental Disorder has been found in community for years. The disorder is dynamic the same as the changing of social conception toward mental patients between eras. Now deinstitutionalization and community mental health have been place emphasis in the society. Thus, mental patients who are able to return to their communities face challenges and stigma. This study, therefore aims to comprehend the process of stigmatization under specific social and cultural context. The study areas are separated into 5 communities including mental patients, caregivers, community members and community leaders, totally 20 people. Semi-structured interview is applied in the study. The result of the study reflects three processes of stigmatization: 1) stigmatization before treatment which is hidden in cultural ambience, 2) stigmatization during treatment and 3) stigmatization after returning to the community. The patients and their caregivers are not entirely the victims of stigmatization as it is found that discourse on insanity is distorted by the patients in varied dimensions and the communities are moderately open to the patents.

Keywords : psychiatric social work, stigmatization

---

¹ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

กระบวนการทำงานของมลทินประทับ และความตระหนักในมลทินประทับ
ของผู้ป่วยจิตเวชและบุคคลแวดล้อมในชุมชนแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่
Stigmatization and awareness of stigma among mental
illness patients in a community in Chiang Mai.

ชัยพร อุโฆษจันทร์¹
Chaiyaporn Ukosachan²

บทคัดย่อ

ความผิดปกติทางจิตเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับชุมชนมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานและมีความเป็นพลวัตในตัวเอง ระบบคิดที่สังคมมีต่อผู้ป่วยก็ย่อมแตกต่างกันตามยุคสมัย จนกระทั่งในปัจจุบันสังคมได้ให้ความสำคัญกับการลดความเป็นสถาบันลง รวมถึงการทำงานด้านชุมชนของงานสุขภาพจิตมากขึ้น ส่งผลให้ผู้ป่วยที่ต้องกลับมาสู่ชุมชนอีกครั้งต้องเผชิญหน้ากับความท้าทายต่างๆ รวมถึงมลทินประทับที่เกิดขึ้น งานศึกษาชิ้นนี้จึงต้องการทำความเข้าใจกระบวนการทำงานของมลทินประทับท่ามกลางบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่มีความเฉพาะ ผู้ศึกษากำหนดพื้นที่การศึกษาออกเป็น 5 ชุมชนแต่ละชุมชนประกอบไปด้วย ผู้ป่วยจิตเวช, ผู้ดูแล, สมาชิกในชุมชน ผู้นำชุมชน รวมผู้ร่วมวิจัยทั้ง 20 คน ใช้การสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างในการศึกษา โดยผลการศึกษาสะท้อนกระบวนการทำงานของมลทินประทับว่าประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนการรับการบำบัดรักษาซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงมลทินประทับที่แฝงอยู่ในบรรยากาศทางวัฒนธรรม ต่อมาคือมลทินประทับในขั้นการบำบัดรักษา และมลทินประทับที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ป่วยกลับมาสู่ชุมชน อย่างไรก็ตาม ผู้ป่วยและผู้ดูแล (ญาติ) ไม่ได้มีสถานะเป็นเพียงผู้ถูกระงับจากมลทินเท่านั้น เพราะพบว่ามีการต่อรองของผู้ป่วยต่อวาทกรรมความบ้า และชุมชนยังมีการเปิดพื้นที่ทางสังคมให้กับผู้ป่วยเช่นกัน

คำสำคัญ : สังคมสงเคราะห์จิตเวช, มลทินประทับ

¹ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

บทบาทอาสาสมัครสาธารณสุขเชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิตชุมชน
ต่อการดูแลผู้ป่วยซึมเศร้าในชุมชน¹

The Roles of Community Mental Health Volunteers
in Depressed Patients Health Care

พรสุดา แสงสุกวาว²

Pornsuda Sangsukvao³

Abstract

The important roles of community mental health volunteers are to provide the community member's mental health care, to screen depression sensitive persons for further being diagnosed by public health officers, to provide the depressed patients advices of self-care and opportunity to receive continuous treatment. Well-trained community mental health volunteers are considered as potential personnel who play important role to member's mental health care. With those personnel, depressed patients can receive the academically reliable and standard treatment; they can have good social life and have better quality of life. Therefore, building the awareness of mental health problems and depression as well as enhancing knowledge and understandings of depression, depressed patients, and roles of community mental health volunteers can increase those volunteers' confidence, leading to providing continuous care to depressed patients.

Keywords : Volunteers, Community Health, Depression

---

¹ บทความนี้มาจากสารนิพนธ์เรื่อง “บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขเชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิตชุมชนในการดูแลผู้ป่วยซึมเศร้า กรณีศึกษา : ศูนย์สุขภาพจิตที่ 7” หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม

² คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

³ Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

บทบาทอาสาสมัครสาธารณสุขเชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิตชุมชน
ต่อการดูแลผู้ป่วยซึมเศร้าในชุมชน¹

The Roles of Community Mental Health Volunteers
in Depressed Patients Health Care

พรสุดา แสงสุกวาว²
Pornsuda Sangsukvao³

บทคัดย่อ

บทบาทสำคัญในการดูแลสมาชิกในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขเชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิตชุมชน คือ การดูแลส่งเสริมสุขภาพจิตของสมาชิกในชุมชน การคัดกรองผู้ที่มีความเสี่ยงเป็นโรคซึมเศร้าให้ได้รับการประเมินซ้ำโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ตลอดจนผู้ป่วยซึมเศร้าให้ได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่องและได้รับการให้คำปรึกษาเบื้องต้นในการดูแลตนเอง ซึ่งอาสาสมัครสาธารณสุขเชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิตชุมชนที่ผ่านการอบรมตามหลักสูตรของกระทรวงสาธารณสุขนั้น ย่อมเป็นผู้ที่มีศักยภาพและมีบทบาทในการดูแลสมาชิกในชุมชนให้สุขภาพจิตดี ผู้ป่วยได้รับการดูแลตามหลักวิชาการ สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นการสร้างความตระหนักถึงปัญหาสถานการณ์สุขภาพจิตและโรคซึมเศร้า รวมถึงการเสริมพลังด้านความรู้ความเข้าใจโรคซึมเศร้า ด้านการดูแลผู้ป่วยซึมเศร้า และบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขเชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิตชุมชนจะทำให้อาสาสมัครสาธารณสุขเชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิตชุมชนมีความมั่นใจส่งผลให้ผู้ป่วยซึมเศร้าได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : อาสาสมัคร, สุขภาพจิตชุมชน, ซึมเศร้า

¹ บทความนี้มาจากสารนิพนธ์เรื่อง “บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขเชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิตชุมชนในการดูแลผู้ป่วยซึมเศร้า กรณีศึกษา : ศูนย์สุขภาพจิตที่ 7” หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

³ Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

ความสำคัญของทักษะชีวิตในทัศนะของสหวิชาชีพที่ให้บริการในบ้านพักฉุกเฉิน

Importance of Life Skill in the View of Multidisciplinary Team Working in Emergency Home

ปฐมพร สันติเมธิ¹
Pathomporn Santimethi²

Abstract

‘Life skill’, individually possessed, is the ability to adapt and behave smoothly align with current social and cultural context happily. It is also the ability to encounter situations and solve problems in everyday life effectively. The skill can be obtained through teaching and practicing how to overcome personal obstacles. Therefore, it is necessary for everyone to earn the proper skill while they are living. While the mission of emergency home is to help those who are facing critical issues especially women with unwanted pregnancy, most of them do not provide life skill reinforcement service. Fortunately, Association for the Promotion of the Status of Women under the Royal Patronage of HRH Princess Soamsawali provide this life skill systematic course for women with unwanted pregnancy. The author, hence, is interested in interdisciplinary perception and recognition forming the practice for women with unwanted pregnancy. The article aims are to study process of life skill reinforcement for women with unwanted pregnancy, view of multidisciplinary team especially social worker. The methodology used to conduct the study is in-depth interview with Semi- structured interview from operational staff, one social worker, one psychologist, and one activist, responsible for women with unwanted pregnancy. The results show that multidisciplinary team agree upon the necessity of life skill reinforcement for women with unwanted pregnancy to adapt themselves in the society while they are in an emergency home and when they leave. Women with unwanted pregnancy participating the course are found to be more self-disciplined, open

---

¹ ภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² Department of Social Work, Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

to other members' opinion in the emergency home, and rationally decide how to overcome obstacles. However, emotional and stress management skill are difficult to master and highly dependent on individual characteristics. In addition, women with unwanted pregnancy who continually receive sexually attitude adjustment and support are more likely to achieve better outcome than those who are not as implementing life skill is a time-taking process. This can be problematic for public emergency home because treatment duration is shorter than the course provided by private emergency home.

Keywords : Life skill, Multidisciplinary Team, Emergency home

บทคัดย่อ

‘ทักษะชีวิต’ คือ ความสามารถของบุคคลในการเผชิญหน้ากับปัญหา ตลอดจนสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นความสามารถในการปรับตัวและมีพฤติกรรมไปในทิศทางที่ถูกต้องเพื่อให้อยู่รอดในสังคมและวัฒนธรรมปัจจุบันได้อย่างมีความสุข เกิดขึ้นได้ทั้งจากการเรียนรู้จากการอบรมสั่งสอนและการฝึกฝนวิธีการเอาชนะอุปสรรคและแก้ไขปัญหาจากประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ถือเป็นสิ่งที่ควรสร้างเสริมให้ทุกคนมีทักษะชีวิตเพื่อให้สามารถจัดการแก้ไขอุปสรรคปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นตลอดช่วงระยะเวลาที่มีชีวิตได้อย่างเหมาะสม แต่ในปัจจุบันบ้านพักฉุกเฉินซึ่งมีภารกิจให้การช่วยเหลือเฉพาะหน้าแก่บุคคลที่ตกอยู่ในสภาวะปัญหาวิกฤตโดยเฉพาะอย่างยิ่งมารดาตั้งครรภ์ไม่พร้อม ยังไม่มีการให้บริการสร้างเสริมทักษะชีวิตแก่ผู้ใช้บริการมากนัก เว้นเสียแต่บ้านพักฉุกเฉินสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี ในพระอุปถัมภ์ พระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ ซึ่งมีการเปิดหลักสูตรอบรมสร้างเสริมทักษะชีวิตแก่มารดาตั้งครรภ์ไม่พร้อมอย่างเป็นระบบ ผู้เขียนจึงมีความสนใจเป็นอย่างยิ่งว่าสหวิชาชีพผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานเห็นความสำคัญและตระหนักถึงทักษะชีวิตอย่างไร จนนำมาสู่การให้บริการในรูปแบบดังกล่าวได้ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องกระบวนการสร้างเสริมทักษะชีวิตให้แก่มารดาตั้งครรภ์ไม่พร้อม การตระหนักถึงความสำคัญของทักษะชีวิตที่มีต่อมารดาตั้งครรภ์ไม่พร้อมของสหวิชาชีพโดยเฉพาะอย่างยิ่งในนักสังคมสงเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิจัยแนวเรื่องเล่า ในการเก็บรวบรวมความรู้ผ่านการรับฟังเรื่องราวของสหวิชาชีพที่ปฏิบัติงานโดยตรงกับการสร้างเสริมทักษะชีวิตให้แก่มารดาตั้งครรภ์ไม่พร้อม ได้แก่ นักสังคมสงเคราะห์ 1 ราย นักจิตวิทยา 1 ราย และนักกิจกรรม 1 ราย รวม 3 ราย

ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ด้วยคำถามแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview)

ผลการศึกษาพบว่า สหวิชาชีพมีทัศนคติไปในทิศทางเดียวกันคือเห็นถึงความสำคัญของทักษะชีวิตว่ามีความจำเป็นต่อการปรับตัวของมารดาตั้งครรภ์ไม่พร้อมในการเผชิญกับปัญหาและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นทั้งขณะที่อยู่ในบ้านพักฉุกเฉินและเมื่อออกจากบ้านพักฉุกเฉินไปแล้ว มารดาตั้งครรภ์ไม่พร้อมที่เข้าร่วมอบรมหลักสูตรสร้างเสริมทักษะชีวิตมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในเรื่องของวินัยในตนเองมากขึ้น ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างของเพื่อนสมาชิกในบ้านพักฉุกเฉินได้มากขึ้น และสามารถตัดสินใจเลือกแนวทางการแก้ไขปัญหาของตนด้วยการใช้เหตุผลและผลได้ดีขึ้น อย่างไรก็ตามในด้านการจัดการอารมณ์และความเครียดยังเป็นทักษะที่ฝึกได้ยาก ขึ้นอยู่กับพื้นฐานอารมณ์เดิมของมารดาตั้งครรภ์ไม่พร้อมเป็นตัวแปรสำคัญ นอกจากนี้ยังเห็นว่าทักษะชีวิตเป็นความสามารถที่ต้องใช้ระยะเวลาในการสร้างเสริม มารดาตั้งครรภ์ไม่พร้อมที่ถูกฝึกให้เผชิญสถานการณ์ต่างๆ ร่วมกับการปรับทัศนคติในเรื่องเพศและเสริมพลังอำนาจอย่างต่อเนื่องจะมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้นมากกว่ามารดาตั้งครรภ์ไม่พร้อมที่ไม่ได้ถูกฝึกอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจุดนี้อาจเป็นอุปสรรคปัญหาของบ้านพักฉุกเฉินประจำจังหวัดของภาครัฐที่มีระยะเวลาในการเข้าอยู่สั้นกว่าบ้านพักฉุกเฉินที่จัดทำโดยเอกชน จึงไม่สามารถจัดการบริการในลักษณะนี้ได้

คำสำคัญ : ทักษะชีวิต, สหวิชาชีพ, บ้านพักฉุกเฉิน

Transgender Community's Psychosocial Support Towards The Young Adult Transgender: A Qualitative Study In Penang State, Malaysia

Kumarashwaran Vadevelu¹, Ph.D

Abstract

Troubles and discrimination normal comes from civil society becoming a normal path of life for the youth transgender populations due to their identity gender and sexual expression which are against the local community. Social development among the transgender community is import in improving their social-economy status in having a better life style. This qualitative study was conducted in Penang, Malaysia. This study aims to analyse and gather an in-depth understanding of transgender community's psychosocial support towards the young transgender. Besides that, this study aims to get a better understanding regarding their social interaction challenges from their own marginalize community. Selection of 18 respondents was through the snowballing sampling technique due to the difficulty of getting the targeted respondents. Respondents who have participated in this study were among transgender populations between the ages of 18-40. Two (2) major themes have been identified in this study. The themes include (1) psychosocial supports received by young adult transgender by their own community in term of supporting their daily life (2) social interaction challengers faced by youth transgender in their own transgender community itself.

This research study clearly indicated that majority of respondents reported to have received moral and social support from their friends especially in the transgender community who have the same transgender identity particularly on the pattern of life of a transgender. This study suggests that both government and non-governmental organizations (NGOs) could play a role in educating family member and society in coping with their love one who identify as transgender.

Keywords : Transgender Youth, Psychosocial Issues, Support System

---

¹ Lecturer at Faculty Humanities and Social Sciences, Prince of Songkla University, Thailand

ความหลากหลายของกลุ่มเป้าหมายกับความท้าทายในงานสังคมสงเคราะห์

การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเยาวชนไทย : รูปแบบและข้อเสนอเพื่ออนาคต¹

The Protection and Advocacy of Thailand's Youth Rights : Model and Suggestion for the Future

โชติเวชญ์ อึ้งเกลี้ยง² และ ผศ.ชานนท์ โกมลมาลย์³

Shotiweat Ungleng⁴ and Assistant Professor Chanon Komonmarn⁵

Abstract

This article aims to demonstrate the result of the protection and advocacy of Thailand's youth rights which was analyzed and developed by the department of children and youth, the ministry of social development and human security and authors. Its content is a fundamental concept for developing models and future suggestion due to Thai youth's rights. In terms of protection and advocacy of the youth's rights, its objective is to promote the rights of youth regarding support social service to the youth. The definition of rights protection, social support, and social welfare are included in this article. Moreover, the youth rights are described in 6 dimensions following (1) health (2) housing (3) education (4) occupation (5) social service and (6) social and legal.

---

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการการศึกษาเพื่อหารูปแบบแนวทางการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเยาวชน ปี พ.ศ. 2558

² ดำเนินการโดยกรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ร่วมกับคณะผู้เขียน

³ สาขาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

⁴ อาจารย์ประจำ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

⁵ Department of Educational Psychology, Faculty of Education, Srinakharinwirot University, Thailand

⁶ Lecture at Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเยาวชนไทย : รูปแบบและข้อเสนอเพื่ออนาคต¹

The Protection and Advocacy of Thailand's Youth Rights : Model and Suggestion for the Future

โชติเวชญ์ อึ้งเกลี้ยง² และ ผศ.ชานนท์ โกมลมาลย์³
Shotiweat Ungleng⁴ and Assistant Professor Chanon Komonmarn⁵

บทคัดย่อ

บทความวิชาการฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอข้อมูลการศึกษาในประเด็นการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเยาวชนซึ่งเป็นประเด็นที่กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และคณะผู้เขียนพัฒนาขึ้นเพื่อเป็นแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบแนวทางและข้อเสนอแนะในอนาคตสำหรับเยาวชน สิทธิเยาวชนเป็นการส่งเสริมให้เยาวชนเข้าถึงสิทธิและบริการของรัฐซึ่งเป็นนัยความหมายที่มีความก้าวหน้าและเป็นการส่งเสริมสิทธิทางบวกแก่เยาวชนรวมทั้ง เนื้อหาต่างๆประกอบด้วย ข้อมูลนิยามความหมายของการคุ้มครองสิทธิ การสนับสนุนทางสังคม และสวัสดิการสังคม รวมถึงมีประเด็นรายละเอียดและข้อเสนอแนะของสิทธิต่างๆ 6 ประเด็น ได้แก่ (1) สิทธิด้านสุขภาพ (2) สิทธิด้านที่อยู่อาศัย (3) สิทธิด้านการศึกษา (4) สิทธิด้านอาชีพ (5) สิทธิด้านการบริการสังคม (6) สิทธิด้านสังคมและกฎหมาย

---

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการการศึกษาเพื่อหารูปแบบแนวทางการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเยาวชน ปี พ.ศ. 2558 ดำเนินการโดยกรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ร่วมกับคณะผู้เขียน

² สาขาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

³ อาจารย์ประจำ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

⁴ Department of Educational Psychology, Faculty of Education, Srinakharinwirot University, Thailand

⁵ Lecture at Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

การบูรณาการทฤษฎีทางสังคม เพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์แม่เลี้ยงเดี่ยวชนชั้นล่าง Understanding Low Class Single Mothers Phenomenon on Integration Theory

กมลชนก ขำสุวรรณ¹

Kamolchanok Khumsuwan²

Abstract

The article aims to explaining marginalization condition and broken stigma of low class single mother's phenomenon on integration theory. This study adopted qualitative research methods and documentary research. The area of data collection included Bangkok and metropolitan region in Thailand. In-depth interviews were carried out with 4 respondents voluntarily. The research result point out that the multi-theory could helping you to understanding low class single mothers phenomenon in terms of multi-think and multi-experience under marginalization and broken stigma contexts. For the purpose of express to self-presentation and residency under social practice that problems were many complicate of methods and dimensions between actors and structure interaction to support each other for duality of structure. The multi-theory were more and more helping me to finding sources of thinks for understanding low class single mother's phenomenon.

Keywords : low class single mother's, marginalization, broken stigma, integration theory

---

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชานโยบายสังคม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

การบูรณาการทฤษฎีทางสังคม เพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์แม่เลี้ยงเดี่ยวชนชั้นล่าง Understanding Low Class Single Mothers Phenomenon on Integration Theory

กมลชนก ขำสุวรรณ¹

Kamolchanok Khumsuwan²

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อบูรณาการทฤษฎีสังคมที่แตกต่างกัน ในการอธิบายปรากฏการณ์ธำรงภาวะชายขอบและการสลายมลทินประตักที่เกิดขึ้นจริงของแม่เลี้ยงเดี่ยวชนชั้นล่าง ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ และการวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้อง ทำการเก็บข้อมูลในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยการสัมภาษณ์ระดับลึกแม่เลี้ยงเดี่ยวชนชั้นล่างที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ จำนวน 4 คน ผลการศึกษา พบว่า ความหลากหลายของทฤษฎี จะช่วยให้ เข้าใจความหลากหลายในวิถีคิด และประสบการณ์การดำเนินชีวิตของแม่เลี้ยงเดี่ยวชนชั้นล่าง ภายใต้บริบท “ผู้ถูกมลทินประตักจากการธำรงภาวะชายขอบ” และ “การสลายมลทินประตัก เพื่อแสดงให้เห็นความมีตัวตนและตำแหน่งแห่งที่ในสังคม โดยที่ไม่ต้องยึดโยงอยู่กับความเป็นชายขอบอีกต่อไป” ซึ่งมีความซับซ้อนและทับซ้อนของปัญหา วิถีการ และมีลักษณะหลากหลายมิติ ภายใต้ปฏิบัติการทางสังคมที่ประกอบด้วยโครงสร้างและผู้กระทำการ ในลักษณะทวีลักษณะของโครงสร้าง โดยความหลากหลายของทฤษฎี จะช่วยทำให้ผู้ศึกษามีแหล่งรวมความคิดที่สามารถนำมาใช้ในการทำความเข้าใจปรากฏการณ์แม่เลี้ยงเดี่ยวชนชั้นล่างได้มากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : แม่เลี้ยงเดี่ยวชนชั้นล่าง, การธำรงภาวะชายขอบ, การสลายมลทินประตัก, การบูรณาการทฤษฎีสังคม

---

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชานโยบายสังคม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

การติดตามผลการเลี้ยงดูเด็กให้เป็นไปตามมาตรฐานการเลี้ยงดูเด็กขั้นต่ำของครอบครัวอุปถัมภ์ กรณีศึกษา สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดบุรีรัมย์

The Follow Up of Childcare According to the Minimum Standards of Childcare for a Host Family Case Study: Ministry of Social Development and Human Society, Buriram

วนิดา บุญปก¹

Wanida Boonpok²

Abstract

The objectives of “The Follow Up of Childcare According to the Minimum Standards of Childcare for a Foster Family – Case Study: Ministry of Social Development and Human Society, Buriram are to examine childcare characteristics of foster families according to the minimum standards of childcare, to develop supported children according to the constitution (B.E. 2549) and to follow up foster families’ service relating to the minimum standards of childcare and development according to the constitution (B.E. 2549).

The population was purposive and divided into three groups – 30 guardians, 30 children and professionals including 20 social developers, 20 class teachers and 20 village chiefs. The total number of population was, thus, 120. The SPSS statistical program was used for data analysis.

From the results, it was found that most of the guardians were elderly people and were aware of childcare importance to build love, understanding and good family and social relationship most. The children had opinions on childcare from their guardians in terms of physical care and healthcare. For mental aspect, they gave importance on the relationship with family members and outsiders most. The guardians had positive agreement on social expressions least. The children perceived that they received expression supports at low level. The professionals followed up the foster families’ services legally and they found that the highest level of care that the children receive was civil registration. For socially environmental service, the children were trained at high level.

The suggestions are that the policy system should report the results to the Child Protection Committee, Buriram to find guidelines in helping and developing host families and present the results to the National Child Protection Committee. In practical perspective, the elderly guardians should be supported by elderly care and welfare. The elderly people were helped to have jobs. Also, the events promoting good relationship between guardians and children were conducted. The children were potentially developed in terms of physical, mental, emotional and social aspects. The professionals should receive family training on social support and welfare protection to realize the importance of child care to be in a good family leading to good future lives.

Keywords : foster family, host family, substitute family, orphan, the minimum standard of childcare

---

¹ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

การติดตามผลการเลี้ยงดูเด็กให้เป็นไปตามมาตรฐานการเลี้ยงดูเด็กขั้นต่ำของครอบครัวอุปถัมภ์ กรณีศึกษา สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดบุรีรัมย์

The Follow Up of Childcare According to the Minimum Standards of Childcare for a Host Family
Case Study: Ministry of Social Development and Human Society, Buriram

วนิดา บุญปักษ์¹

Wanida Boonpok²

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง “การติดตามผลการเลี้ยงดูเด็กให้เป็นไปตามมาตรฐานการเลี้ยงดูเด็กขั้นต่ำของครอบครัวอุปถัมภ์กรณีศึกษา สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดบุรีรัมย์” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการเลี้ยงดูเด็กของครอบครัวอุปถัมภ์ให้เป็นไปตามมาตรฐานขั้นต่ำในการเลี้ยงดูอบรมสั่งสอน และพัฒนาเด็กที่อยู่ในการปกครองดูแล พ.ศ. 2549 และเพื่อติดตามผลการบริการครอบครัวอุปถัมภ์ที่สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำในการเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนและพัฒนาเด็กที่อยู่ในการปกครองดูแล พ.ศ. 2549 โดยประชากรที่ศึกษาเป็นแบบเฉพาะเจาะจง แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ปกครอง 30 คน กลุ่มเด็ก 30 คน และกลุ่มวิชาชีพ ประกอบด้วย นักพัฒนาชุมชน 20 คน ครูประจำชั้น 20 คน และผู้ใหญ่บ้าน 20 รวมกลุ่มประชากรจำนวน 120 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมทางสถิติสำเร็จรูป SPSS

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มผู้ปกครองส่วนใหญ่อยู่ในวัยผู้สูงอายุ และให้ความสำคัญกับการดูแลเด็กในการสร้างความรัก ความเข้าใจ และความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวและสังคมมากที่สุด กลุ่มเด็กมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลี้ยงดูจากผู้ปกครองในด้านการดูแลด้านร่างกายเกี่ยวกับสุขอนามัยของร่างกายมากที่สุด และในด้านสุขภาพจิตให้ความสำคัญเกี่ยวกับการมีสัมพันธ์ภาพกับบุคคลภายนอกและภายในครอบครัวได้อย่างปกติมากที่สุด โดยผู้ปกครองกับเด็กมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในเรื่องการแสดงออกทางสังคม ซึ่งผู้ปกครองมีความคิดเห็นกับเรื่องนี้น้อยที่สุด และเด็กมีความคิดเห็นว่าตนได้รับการดูแลเรื่องการส่งเสริมการแสดงออกอยู่ในระดับน้อย และกลุ่มวิชาชีพได้ติดตามผลการบริการครอบครัวอุปถัมภ์ด้านกฎหมาย พบว่า เด็กได้รับการดูแลด้านทะเบียนราษฎรอยู่ในระดับมากที่สุด ในด้านการบริการด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม เด็กได้รับการดูแลให้ได้รับการอบรมสั่งสอนอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาครั้งนี้ คือ ระดับนโยบาย ควรนำผลการศึกษารายงานผลต่อคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อหาแนวทางในการช่วยเหลือและพัฒนาครอบครัวอุปถัมภ์ และเสนอผลตามตจจังหวัดต่อคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ และในระดับปฏิบัติการ กลุ่มผู้ปกครอง ซึ่งเป็นผู้สูงอายุควรได้รับการส่งเสริมดูแลและเข้าถึงสวัสดิการของผู้สูงอายุ การช่วยเหลือให้ผู้สูงอายุมีงานทำ และการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้ปกครองและเด็กมีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน กลุ่มเด็กได้รับการพัฒนาศักยภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม และกลุ่มวิชาชีพ ควรให้ได้รับการฝึกอบรมงานครอบครัวอุปถัมภ์ ในด้านการสังคมสงเคราะห์ การคุ้มครองสวัสดิภาพ เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญในการดูแลเด็กให้ได้อยู่ในครอบครัวที่เหมาะสมและคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

คำสำคัญ : ครอบครัวอุปถัมภ์, ครอบครัวอุปการะ, ครอบครัวทดแทน, เด็กกำพร้า, มาตรฐานการเลี้ยงดูเด็กขั้นต่ำ

¹ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

การพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

Developing Age-Friendly Cities

อ. ดร.เฉลิมขวัญ สิงห์วี¹ และคณะ²

Chalermkwan Singhwee³, Ph.D and Others⁴

Abstract

This academic article demonstrated that the importance of development environment to age-friendly cities; due to the rapidly growth of elder people in Thailand as Aging Society, and there would be developing to Aged Society recently. Guidelines for developing Age-friendly cities are significance. According to, WHO (2007), there are 8 dimensions for arranging suitable environment for elder as following; outdoor spaces and buildings, transportation, housing, social participation, respect and social inclusion, civic participation and employment, communication and information, community support and health services. Environmental arrangement for elder persons are benefit to response elder basic needs. The government organization, the private sector, family, community and society would be aware and participate to assist and improve the quality of life of elder people for the further.

Keywords : Developing, Age-Friendly City, Elder Person

---

¹ ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

² อ.ดร.ธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน, รศ.สุภาณี สนธิรัตน์, รศ.บัวทอง สว่างโสภาคกุล, อ.ศิรินภา จามรมาน, อ.สำเนียง เพชรจอม, ผศ.วิริยาภรณ์ อุตมระติ, อ.สุพิน พรพิพัฒน์กุล และ อ.ธนรัตน์ ทรงสมบูรณ์

³ Lecture at Faculty of Department of Psychology, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University, Thailand

⁴ Theerapat Wongkumsin, Ph.D, Assoc. Prof.Supanee Sontirat, Assoc. Prof.Buathong Sawangsopakul, Sirinapa Jamomman, Samneang Phetjorn, Assist. Prof.Wiriyaporn Udomrati, Supin Pompipatkul, and Thanarat Songsomboon

การพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ Developing Age-Friendly Cities

อ. ดร.เฉลิมขวัญ สิงห์วี¹ และคณะ²

Chalermkwan Singhwee³, Ph.D and Others⁴

บทคัดย่อ

บทความวิชาการฉบับนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาสภาพแวดล้อมไปสู่การเป็นเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยอย่างรวดเร็วไปสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุ และจะก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุที่สมบูรณ์ในไม่ช้านี้ แนวทางที่จะพัฒนาไปสู่เมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุมีความสำคัญอย่างยิ่ง แนวทางของ WHO (2007) มีแนวทางการจัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ 8 ด้านในด้าน อาคารสถานที่และบริเวณภายนอก ระบบขนส่งและยานพาหนะ การจัดที่อยู่อาศัย การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม การให้ความเคารพและการยอมรับ การมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการจ้างงาน การสื่อสารและข้อมูลสารสนเทศ การบริการชุมชนและการบริการสุขภาพ การจัดสิ่งแวดล้อมดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ในการตอบสนองความต้องการพื้นฐานของผู้สูงอายุ ซึ่งหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ครอบครัวยุคใหม่และชุมชนควรตระหนัก และเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือ และพัฒนาส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่ดีขึ้นต่อไป

คำสำคัญ : การพัฒนา, เมืองที่เป็นมิตร, ผู้สูงอายุ

---

¹ ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

² อ.ดร.ธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน, รศ.สุภาณี สนธิรัตน์, รศ.บัวทอง สว่างโสภาคกุล, อ.ศิริภา จามรมาน, อ.สำเนียง เพชรจอม, ผศ.วิริยาภรณ์ อุดมระติ, อ.สุพิน พรพิพัฒน์กุล และ อ.ธนรัตน์ ทรงสมบูรณ์

³ Lecture at Faculty of Department of Psychology, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University, Thailand

⁴ Theerapat Wongkumsin, Ph.D, Assoc. Prof.Supanee Sontirat, Assoc. Prof.Buathong Sawangsopakul, Sirinapa Jarnomman, Samneang Phetjorn, Assist. Prof.Wiriyaporn Udomrati, Supin Pompipatkul, and Thanarat Songsomboon

ทฤษฎีสังคมที่สำคัญในการศึกษาการเข้าถึงระบบขนส่งมวลชนสาธารณะของผู้สูงอายุ

Significant Theories to approach on accessibility to Public transportation of Elderly

นพดล ครุฑทอง¹
Noppadol Krutthong²

Abstract

The proportion of the elderly citizens in Thailand has continuously been on the rise due to decreased birth rates together with advancement in medicine and public health leading to reduced death rates. Correspondingly the government emphasizes on preparing for the transition to ageing society. Among the development plans that embraces expansion of ageing society, the policy to promote senior citizens' accessibility to public transportation will improve their mobility thus enhance their quality of life. So far the government stresses on improving convenience and safety in transportation for the elderly by incorporating universal design in transportation infrastructures. However, in the author's view, efficient infrastructure alone does not completely facilitate access of senior citizens to public transportation. The society also needs to have the perception that the elder population has equal rights and dignity as everyone else in the society to have a good quality of life and wellbeing – only then that the policy to promote senior citizens' accessibility to public transportation can truly function. This study delves into concepts and social theories to elaborate on access of the elderly to public transportation in order to understand the issues and to seek solutions toward better quality of life and dignified and equal society. The author applies the Theory of Justice by John Rawls, Theory of Social Justice by Friedrich A. Hayek, and The Concept of Social Suffering by Pierre Bourdieu to explain existing condition of senior citizens' accessibility to public transportation in Thailand and the neglects and social stigma casted upon the elder citizens. In order to successfully improve access of senior citizens to public transportation, all sectors of the society must cooperate by recognizing the basic concept that senior citizens have equal rights and dignity as every human to have good quality of life for the rest of the lifespan.

Keywords : Accessibility, Public transportation, Elderly.

---

¹ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand.

ทฤษฎีสังคมที่สำคัญในการศึกษาการเข้าถึงระบบขนส่งมวลชนสาธารณะของผู้สูงอายุ

Significant Theories to approach on accessibility to Public transportation of Elderly

นพดล ครุททอง¹
Noppadol Kruttong²

บทคัดย่อ

การเพิ่มขึ้นของจำนวนสัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งหมดของประเทศไทยในปัจจุบันเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง สาเหตุหนึ่งเนื่องจากอัตราการเกิดลดลง รวมทั้งความก้าวหน้าทางการแพทย์และสาธารณสุขที่ทำให้อัตราการตายลดลง ด้วยเหตุนี้ทำให้รัฐบาลให้ความสำคัญกับการเตรียมรับมือกับสังคมผู้สูงอายุที่กำลังเกิดขึ้นโดยมีการวางแผนพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับการเติบโตของสังคมผู้สูงอายุ นโยบายด้านการส่งเสริมการเข้าถึงระบบขนส่งมวลชนสาธารณะเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถเดินทางไปทำกิจกรรมต่างๆ ได้โดยสะดวก อันส่งผลต่อการเพิ่มมาตรฐานคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้ดีขึ้นกว่าปัจจุบัน ซึ่งรัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อการเพิ่มความสะดวกและปลอดภัยในการเดินทางของผู้สูงอายุโดยการออกแบบอารยสถาปัตย์รวมเข้าไปในโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคม แต่อย่างไรก็ตามผู้เขียนมีความเห็นว่าการมีโครงสร้างพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพเพียงอย่างเดียวก็อาจทำให้ผู้สูงอายุเข้าถึงระบบขนส่งมวลชนสาธารณะได้อย่างสมบูรณ์ หากแต่สังคมจะต้องมีแนวคิดในการมองผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีสิทธิ์ ศักดิ์ศรี และความเท่าเทียมกันกับผู้คนต่างๆ ของสังคมในการที่จะมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดี จึงจะส่งผลให้นโยบายด้านการส่งเสริมการเข้าถึงระบบขนส่งมวลชนสาธารณะของผู้สูงอายุเกิดขึ้นและสามารถดำเนินการได้ ดังนั้นผู้เขียนจึงได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีสังคมที่จะนำมาใช้กับการศึกษาการเข้าถึงระบบขนส่งสาธารณะของผู้สูงอายุเพื่อให้เข้าใจถึงสภาพปัญหาและแนวทางในการพัฒนาสังคมให้ทุกคนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีศักดิ์ศรีและความเท่าเทียมกันของการเป็นมนุษย์ โดยผู้เขียนได้นำทฤษฎีความยุติธรรมของจอห์น ราวล์ส (John Rawls) แนวคิดการกระจายทรัพยากรของ ฟรีดริช เอ ฮาเย็ค (Friedrich A. Hayek) และทฤษฎีความทุกข์เชิงสังคมของปีแยร์ บูร์ดิเอดู (Pierre Bourdieu) มาอธิบายสภาพการเข้าถึงระบบขนส่งมวลชนสาธารณะของผู้สูงอายุในสังคมไทย อันนำมาสู่การละเลยผู้สูงอายุและสาเหตุแห่งการถูกประทุษร้ายของสังคมผู้สูงอายุ ซึ่งการส่งเสริมนโยบายการเข้าถึงระบบขนส่งมวลชนสาธารณะของผู้สูงอายุจะสำเร็จได้ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคม โดยสังคมจะต้องมีแนวคิดพื้นฐานในการมองผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีสิทธิ์ ศักดิ์ศรี และความเท่าเทียมในการเป็นมนุษย์ อันจะทำให้มนุษย์ทุกคนมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตลอดอายุที่อาศัยอยู่บนโลกนี้

คำสำคัญ : การเข้าถึง, ขนส่งมวลชนสาธารณะ, ผู้สูงอายุ

¹ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand.

ปัจจัยที่ทำให้ชมรมผู้สูงอายุประสบความสำเร็จสู่การเป็นชมรมที่เข้มแข็ง

Key Success Factors of Becoming Strong Elderly Clubs

จุฑาพร คำมณี¹
Jutaporn Kummanee²

ABSTRACT

The Study on Key Success Factors of Becoming Strong Elderly Clubs aims to study the management of successful Elderly Clubs; and study the key success factors of becoming strong Elderly Clubs. In this Survey Research, the data was collected from 262 samples comprising the Presidents, Committee members and members of 3 Elderly Clubs (Pranangklaow Hospital Elderly Club, Thammasat Chalermprakiet Hospital Elderly Club and Veterans General Hospital Elderly Club). The tools comprised the questionnaire and the group interview; the statistics were analyzed by the Statistical Package for the Social Sciences (SPSS).

The study results revealed that most samples of the Elderly Clubs were female, aged 63-72 years and had secondary education. Regarding their opinions on the Club management, it was concluded that each aspect was solidly managed and results were good, resulting in strong Elderly Clubs. The 7 key management aspects were at higher than 95%, i.e. Executive Committee meeting, clear operation objectives, rule management and written announcement, written activity plan, committee selection and written duty. Noticeable committee structure, operation monitoring and evaluation, and report to the Committee were less than other aspects. Regarding the key success factors of the Elderly Clubs, most members thought that club leader was the highest level, while other 3 factors (self-reliance, rule compliance and network coordination ability) were at the high level. Such factors were also important. Such factors may be developed as operation guidelines on becoming strong Elderly Clubs.

The recommendations from the study are that the Elderly Clubs should brainstorm to conclude lessons learned on strong Elderly Clubs. Other Elderly Clubs will be able to use such lessons as their guidelines in the future. To ensure efficient management, the Presidents of the Elderly Clubs should enhance understanding and communication among the Committee members on their roles. Members should have an opportunity to participate and express opinions on the Club's management; and to participate in the Club's activities in order to develop the Club's management systems.

Keywords : Management of Elderly Club, Key Success Factor, Strength of Elderly Club

---

¹ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand.

ปัจจัยที่ทำให้ชมรมผู้สูงอายุประสบความสำเร็จสู่การเป็นชมรมที่เข้มแข็ง

Key Success Factors of Becoming Strong Elderly Clubs

จุฑาพร คำณ¹
Jutaporn Kummanee²

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ทำให้ชมรมผู้สูงอายุประสบความสำเร็จสู่การเป็นชมรมที่เข้มแข็ง มีวัตถุประสงค์เพื่อ เพื่อศึกษาการบริหารจัดการของชมรมผู้สูงอายุที่ประสบความสำเร็จ และศึกษาปัจจัยที่ทำให้ชมรมผู้สูงอายุประสบความสำเร็จสู่การเป็นชมรมที่เข้มแข็ง การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บข้อมูลจากประธาน คณะกรรมการ และสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ ได้แก่ชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า ชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ และชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลทหารผ่านศึก จำนวน 262 คน โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์กลุ่มเป็นเครื่องมือ วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

ผลการศึกษาพบว่า ชมรมผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีสมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 63 – 72 ปี มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับมัธยมศึกษา สมาชิกของชมรมผู้สูงอายุ ความคิดเห็นต่อการบริหารงานของชมรม สรุปได้ว่า ชมรมมีการบริหารดำเนินงานในแต่ละด้านอย่างแท้จริงและได้ผลออกมาอยู่ในระดับที่ดีส่งผลให้ชมรมผู้สูงอายุมีความเข้มแข็ง มีการบริหารงานของชมรมทั้ง 7 เรื่องใหญ่อยู่ในระดับที่มากกว่าร้อยละ 95.0 ในเรื่องการประชุมคณะกรรมการบริหาร การกำหนดวัตถุประสงค์การดำเนินงานที่ชัดเจน การบริหารงานด้านข้อบังคับและประกาศใช้เป็นลายลักษณ์อักษร จัดทำแผนการจัดกิจกรรมเป็นลายลักษณ์อักษร คณะกรรมการผ่านการคัดเลือกและมีการกำหนดหน้าที่เป็นลายลักษณ์อักษร ส่วนเรื่องแผนภูมิโครงสร้างของคณะกรรมการแสดงให้เห็นในที่ชัดเจน การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานและรายงานต่อคณะกรรมการน้อยกว่าในด้านอื่นๆ ส่วนปัจจัยความสำเร็จของชมรมผู้สูงอายุ สมาชิกส่วนใหญ่มีความเห็นว่าด้านผู้นำชมรม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนปัจจัยในอีก 3 ด้านคือ คือ ด้านความสามารถในการพึ่งพาตนเองของชมรม ด้านกระบวนการดำเนินงานตามระเบียบข้อบังคับ และด้านความสามารถในการประสานงานกับเครือข่าย อยู่ในระดับมาก ซึ่งถือเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญเช่นกัน และสามารถนำเอาปัจจัยด้านต่างๆเหล่านี้มาพัฒนาใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานของชมรมให้ไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุต่อไป

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา ควรมีการจัดให้ชมรมผู้สูงอายุที่เข้มแข็งมีการรวมกลุ่มกันเพื่อมาถอดบทเรียนเกี่ยวกับ ชมรมผู้สูงอายุที่เข้มแข็งเพื่อให้ได้แบบเรียนใช้ในการศึกษาของชมรมอื่นๆต่อไป ประธานชมรมควรสร้างความเข้าใจและการสื่อสารระหว่างคณะกรรมการ เพื่อให้ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเองเพื่อประสิทธิภาพของการบริหารงานที่ดี เปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการบริหารงานและการสนับสนุนให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรมให้มากยิ่งขึ้นเพื่อพัฒนาระบบการบริหารของชมรมผู้สูงอายุต่อไป

คำสำคัญ : การบริหารชมรมผู้สูงอายุ, ปัจจัยความสำเร็จ, ความเข้มแข็งของชมรมผู้สูงอายุ

¹ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand.

การคุ้มครองทางสังคมเพื่อสร้างความเป็นธรรมอย่างยั่งยืน

ความเป็นอยู่ที่ดีทางสังคม: ความท้าทายต่อการพัฒนาเครื่องมือวัด

Social Well-being: Instrument Development Challenges

รองศาสตราจารย์วรรณวดี พูลพอกสิน¹

Associate Professor Wanwadee Poonpoksinsin²

Abstract

The objective of this paper is to review the body of knowledge, measurement, and evaluation including guidelines on instrument development of social well-being. Documentary research was conducted with many available databases in the year 2013-2014 of the literature search. The findings revealed that (1) Most papers were presented as the concept of social well-being rather than in the form of research; (2) Social well-being and social health were overlapped in meaning; (3) Many papers focused on the social well-being in an aspect of subjective more than objective measurement. Although the papers focused on subjective aspect, the measurement was still diversified. Even-though the instruments have been developed continuously, the weaknesses were still found; and (4) Some solutions were proposed for valid instrument development such as a measurement of subjective-objective mixed method measure, the use of scale limitation reduction questionnaire, and the use of series to measure the social well-being of individuals. However, the previous results of the study initiate researcher to develop more valid and reliable research instrument of social well-being which can effectively reflect individuals' quality of life.

Keywords : Social Well-being, Measurement, Instrument Development

---

¹ อาจารย์ประจำ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

² Lecture at Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

ความเป็นอยู่ที่ดีทางสังคม: ความท้าทายต่อการพัฒนาเครื่องมือวัด

Social Well-being: Instrument Development Challenges

รองศาสตราจารย์วรรณวดี พูลพอกสิน¹

Associate Professor Wanwadee Poonpoksins²

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทบทวนองค์ความรู้ วิธีการวัด การประเมิน และแนวทางในการพัฒนาเครื่องมือวัดความเป็นอยู่ที่ดีทางสังคม โดยใช้ช่วงเวลาปี พ.ศ. 2556-2557 ในการสืบค้นบทความวิจัย บทความวิชาการที่ปรากฏในฐานข้อมูลและเว็บไซต์ที่สามารถเข้าถึงได้ รวมถึงข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการต่างๆ ผลการศึกษาค้นพบว่า (1) บทความส่วนใหญ่ให้แนวคิดในการวัด มากกว่าที่จะเป็นบทความในรูปแบบของการวิจัย (2) ความเป็นอยู่ที่ดีทางสังคมมีความหมายใกล้เคียงกับสุขภาวะทางสังคม (3) บทความส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อการวัดในลักษณะอัตวิสัยมากกว่าทวิสัย ถึงแม้จะมุ่งเน้นในความเป็นอัตวิสัยแต่กระนั้น การวัดก็ยังคงมีความหลากหลาย แม้จะมีการพัฒนาเครื่องมือวัดอย่างต่อเนื่องแล้วก็ตาม แต่ก็ยังคงมีจุดอ่อน (4) พบข้อเสนอที่เป็นทางออกในการพัฒนาเครื่องมือวัด เช่น การวัดในลักษณะของการผสมรวมระหว่างข้อคำถามที่เป็นอัตวิสัยและทวิสัยไปพร้อมกัน การใช้เครื่องมือวัดที่ลดข้อจำกัดของคำถามที่มีลักษณะเป็นสเกล การใช้ชุดคำถามที่สามารถวัดความเป็นอยู่ที่ดีทางสังคมของบุคคลได้อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่ศึกษามีความน่าสนใจต่อการนำไปพัฒนาเครื่องมือวัดความเป็นอยู่ที่ดีทางสังคมของบุคคลให้ดีขึ้น การใช้เครื่องมือวัดที่มีความตรงและความเที่ยงมากขึ้น จะช่วยลดจุดอ่อนและความคลาดเคลื่อนของการวัดได้ เพื่อให้ได้ผลของการวัดความเป็นอยู่ที่ดีทางสังคมที่สามารถสะท้อน และประเมินถึงคุณภาพชีวิตของบุคคล สังคม ได้อย่างแท้จริง

คำสำคัญ : ความเป็นอยู่ที่ดีทางสังคม, การวัด, การพัฒนาเครื่องมือวัด

¹ อาจารย์ประจำ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

² Lecture at Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

การกำหนดค่าตอบแทนที่เป็นธรรมสำหรับการรับงานไปทำที่บ้าน : สถานการณ์แนวทาง
และข้อพิจารณาเกี่ยวกับบทบาทของงานสังคมสงเคราะห์

Setting fair piece-rates for homeworkers : Situation, guidelines and
considerations on the roles of social work

รองศาสตราจารย์ ดร.นฤมล นิราทร¹

Associate Professor Dr.Narumol Nirathron²

Abstract

Flexibilization in the global production system results in the increase of home-based workers in many countries including ASEAN countries. Homeworkers are prone to receive low piece-rate although there are social benefits from the flexible production system. This research paper presents findings on the setting of fair piece-rate for homeworkers to support the enforcement of Homework Protection Law B.E. 2553. The study adopted a survey research approach. Samples were consisted of 3,105 homeworkers and 226 hirers in 20 types of jobs in 7 industries. Data collection was conducted during March-September 2015. Apart from the overview of the 3,105 samples of homeworkers and 226 hirers, data of 150 homeworkers and 10 hirers are presented as a case study of piece-rate setting. Guidelines on piece-rate setting, the enforcement of fair piece-rate and considerations on the role of social work to enable homeworkers to negotiate for fair piece-rate are also presented.

Keywords : Flexibilization, fair piece-rate, social work

---

¹ อาจารย์ประจำ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

² Lecture at Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

การกำหนดค่าตอบแทนที่เป็นธรรมสำหรับการรับงานไปทำที่บ้าน : สถานการณ์แนวทาง
และข้อพิจารณาเกี่ยวกับบทบาทของงานสังคมสงเคราะห์

Setting fair piece-rates for homeworkers : Situation, guidelines and
considerations on the roles of social work

รองศาสตราจารย์ ดร.นฤมล นิราทร¹

Associate Professor Dr.Narumol Nirathron²

บทคัดย่อ

การรับงานไปทำที่บ้านเป็นรูปแบบการทำงานในระบบเหมาช่วงการผลิต ซึ่งขยายตัวอย่างมากจากการพัฒนาเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ที่ให้ความสำคัญกับความยืดหยุ่น เพื่อให้สถานประกอบการสามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็วและลดต้นทุนการผลิต การผลิตในระบบนี้แพร่หลายไปทั่วโลกรวมทั้งในกลุ่มประเทศอาเซียน แม้การผลิตในระบบนี้จะมีข้อดีในมิติทางสังคม แต่แรงงานในการผลิตระบบนี้มีแนวโน้มได้รับค่าตอบแทนต่ำ บทความนี้นำเสนอผลการศึกษาแนวทางการกำหนดค่าตอบแทนที่เป็นธรรมสำหรับการรับงานไปทำที่บ้าน เพื่อสนับสนุนการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน พ.ศ. 2553 โดยนำเสนอภาพรวมของคุณลักษณะของแรงงานรับงานไปทำที่บ้านในประเทศไทยจำนวน 3,105 คน และผู้จ้างงาน 226 คน ในงานย่อย 20 ประเภท ใน 7 อุตสาหกรรม ก่อนที่จะนำเสนอข้อมูลผู้รับงาน 150 คน และ ผู้จ้างงาน 10 คน ในอุตสาหกรรมจักสาน เพื่อเป็นกรณีศึกษาการกำหนดค่าตอบแทนที่เป็นธรรม บทความนี้เสนอแนวทางการกำหนดค่าตอบแทนที่เป็นธรรม การบังคับใช้ค่าตอบแทนที่กำหนด และข้อพิจารณาเกี่ยวกับบทบาทของงานสังคมสงเคราะห์ต่อการสนับสนุนให้แรงงานกลุ่มนี้มีอำนาจต่อรองเพื่อให้ได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม

คำสำคัญ : การผลิตแบบยืดหยุ่น, ค่าตอบแทนที่เป็นธรรม, งานสังคมสงเคราะห์

¹ อาจารย์ประจำ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

² Lecture at Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนเพื่อการดูแลเด็ก 0-5 ปี

The Participatory Action Research on Community Planning for Supervision of Children Aged between 0-5 years old

ปิ่นหทัย หนูนวล¹
Pinhathai Nunuan²

Abstract

This study primarily aims to investigate a slum's problem-and-solution procedures, including slum residents' needs of taking care of their infants and children whose ages are between 0 to 5 years old.

It also aims to strengthen participatory degrees among the members of the community. These would be contributed to the creation of a suitable 0-to-5 child-rearing plan for the community members.

In addition, the study also aims to create participation among a variety of community members such as the participation from social workers in a baby-and-child-related foundation of the community. During the research project, the workers were instructed to know how to create a child-rearing plan effectively. Eventually, the findings of this study gave a community-based model of child-rearing procedures to any sections, departments, or foundations within the community. The model might be further implemented for other communities of which conditions might be similar.

The technique of participatory action research was applied. The research participants include social workers, babysisters, parents, community leaders, volunteers, and foundation leaders.

The findings suggested the way in which the government, relevant private sectors, and social organizations should put the community problems into policies of resolution. The suitability of policies with each community context should be concerned for sustainability within each community.

Keywords : participatory action research, infancy, children and community planning

---

¹ อาจารย์ประจำ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

² Lecture at Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนเพื่อการดูแลเด็ก 0-5 ปี

The Participatory Action Research on Community Planning for Supervision of Children Aged between 0-5 years old

ปิ่นหทัย หนูนวล¹
Pinhathai Nunuan²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินการ ปัญหา และความต้องการของชุมชนแออัดในการดูแลเด็ก 0-5 ปี 2) เพื่อเสริมสร้างศักยภาพชุมชนแออัดในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการดูแลเด็ก 0-5 ปีที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน 3) เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของคนกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนแออัด เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานชุมชนของมูลนิธิเด็กอ่อนในสลัมฯ ได้เรียนรู้ มีทักษะและประสบการณ์ในกระบวนการทำแผนชุมชนเพื่อการดูแลเด็ก 0-5 ปีร่วมกัน และ 4) เพื่อให้มีบทเรียนที่เป็นต้นแบบในการจัดทำแผนการดูแลเด็ก 0-5 ปี สำหรับชุมชนแออัด สำหรับหน่วยงานและผู้ปฏิบัติงานในชุมชนใช้เป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติงานร่วมกับชุมชนแออัดอื่นๆ โดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ในการจัดทำแผนชุมชนในการดูแลเด็ก 0-5 ปี ร่วมกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานชุมชน ผู้รับเลี้ยงเด็กที่เปิดบ้านในชุมชนเพื่อการดูแลเด็ก ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน อาสาสมัคร แกนนำผู้ดูแลเด็กกลุ่มต่าง ๆ ค้นพบแนวทางการจัดสวัสดิการเด็กอายุ 0-5 ปีในชุมชนที่ภาครัฐ เอกชน องค์กรภาคประชาสังคม ควรร่วมผลักดันนโยบายสังคมที่ต้องคำนึงถึงบริบทเฉพาะของแต่ละชุมชน เพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในระบบการดูแลเด็กที่เหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพความสามารถของตนเองอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม, เด็กปฐมวัย, แผนชุมชน

---

¹ อาจารย์ประจำ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² Lecture at Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

การติดตามผลการเข้าถึงช่องทางการให้บริการของศูนย์ช่วยเหลือสังคม OSCC
ตามภารกิจของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดนครราชสีมา
The Follow Up of the Access to the Service Channels of the One Stop Crisis Center
(OSCC) according to the Missions of the Office of Social Development
and Human Security, Nakhon Ratchasima Province

รัตนา มีศิล¹
Rattana Meesil²

Abstract

This study, the follow up of the access to the service channels of the One Stop Crisis Center (OSCC) according to the missions of the Office of Social Development and Human Security, Nakhon Ratchasima Province, aims at examining the results, problems, obstacles, and guidelines of developing the access to the service channels. This study is a survey research study. The data were collected from 150 users of the four channels: 1) self-reports to the government's and network's members across the country (i.e. walk in), 2) website (www.osccthailand.go.th), 3) hotline: 1300, and 4) Mobile Application (www.osccthailand.go.th/app). The research instrument is questionnaire with open and close ended questions. Statistical data were analyzed by using the statistical package for social science or SPSS. The findings are summarized as follows.

In general, the findings from studying the samples show that fifty three point three percent of the samples were female. Thirty four percent of them were 46 – 59 years. Forty two point seven percent of them were married. Twenty eight point seven percent of them were uneducated. Sixty six percent of them were employees. Thirty three point three of them earned 5,000 – 10,000 baht. Twenty eight point seven of them lived in Muang District, Nakhon Ratchasima Province. Seventy point seven percent of them used the services for one time. Forty one point three of them accessed to the services through hot line: 1300. Thirty four point seven percent of them accessed to the services through their communities' or local leaders or neighbors. Fifty six percent of them were communicators and reporters of events or clues. Forty five point three of them had social problems in terms of job and income. The levels of accessing to the service channels were high. The average access level is at 3.83. In specific terms, it was found that the average access level after following up the service channels was high or 3.91. That before the follow up was also high or 3.76. Regarding the problems and obstacles for accessing the service channels, the access level was

---

¹ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

moderate or 3.38. In specific terms, it was found that the average access level was high or 3.85 in terms of user. That was high or 3.43 in terms of organization. That was high or 3.28 in terms of officer. That was moderate or 2.99 in terms of channel. In general, the average level of the guidelines for developing the access to the service channels is high or 3.85. In specific terms, it was found that that is high or 3.85 in terms of service. That is high or 3.85 in terms of officers.

The suggestions are that the policy system from this study are as follows. In practical perspective The standards of the services should be set. The services should be provided by the officers for 24 hours. The unnecessary processes of the services should be eliminated or shortened. Opportunities should be provided to the officers to reflect their thoughts or problems from their duties. The personnel should be continuously prepared and they should be the knowledge and skills for providing the services.

Keywords : the follow-up of the access to services, the problems and obstacles from accessing to the services, the access to the service channels, the guidelines for developing the access to the services

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การติดตามผลการเข้าถึงช่องทางการให้บริการของศูนย์ช่วยเหลือสังคม OSCC ตามภารกิจของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการติดตามผล ศึกษาปัญหา อุปสรรค และศึกษาแนวทางการพัฒนาการเข้าถึงช่องทางการให้บริการ ของ ศูนย์ช่วยเหลือสังคม OSCC ตามภารกิจของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด นครราชสีมา การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บข้อมูลจากผู้เข้าใช้บริการใน 4 ช่องทางของศูนย์ช่วยเหลือสังคม OSCC ซึ่งได้แก่ 1.แจ้งด้วยตัวเองโดยตรงที่ส่วนราชการและภาคีเครือข่าย ทั่วประเทศ (Walk in) 2.เว็บไซต์ (www.osccthailand.go.th) 3.ฮอตไลน์ 1300 4. Mobile Application (www.osccthailand.go.th/app) จำนวน 150 คน โดยใช้แบบสอบถามในลักษณะคำถามปลายเปิด (Open Questions) และคำถามปลายปิด (Close Ended Questions) เป็นเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for Social Science หรือ SPSS) ผลการศึกษาสรุปได้

ผลการศึกษาทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 53.3 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 34.0 มีอายุระหว่าง 46-59 ปี ร้อยละ 42.7 มีสถานภาพที่สมรสแล้ว ร้อยละ 28.7 ไม่ได้เรียน ร้อยละ 66.0 ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 33.3 มีรายได้ 5,000 – 10,000 บาท ร้อยละ 28.7 มีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอ เมืองนครราชสีมา ร้อยละ 70.7 มีจำนวนครั้งที่มาใช้บริการ 1 ครั้ง ร้อยละ 41.3 มีช่องทางการติดต่อเข้ารับ บริการทาง Hot line : 1300 ร้อยละ 34.7 มีช่องทางการเข้ารับบริการทางผู้นำชุมชน/ท้องถิ่น/เพื่อนบ้าน ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 56.0 เป็นผู้ติดต่อและผู้แจ้งเหตุ/เบาะแส และร้อยละ 45.3 มีปัญหาทางสังคม ด้านการมีงานทำและรายได้ ซึ่งการติดตามผลการเข้าถึงช่องทางการให้บริการของศูนย์ช่วยเหลือสังคม OSCC ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.83 เมื่อพิจารณาในรายประเด็น พบว่า หลังการติดตามผลการเข้าถึง ช่องทางการให้บริการของศูนย์ช่วยเหลือสังคม OSCC ภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.91 และก่อนการ

ติดตามผลการเข้าถึงช่องทางการให้บริการของศูนย์ช่วยเหลือสังคม OSCC ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.76 ในส่วนของปัญหาอุปสรรคการเข้าถึงช่องทางการให้บริการของศูนย์ช่วยเหลือสังคม OSCC ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.38 เมื่อพิจารณาในรายประเด็น พบว่า ด้านผู้ให้บริการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.85 ด้านหน่วยงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.43 ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.28 และด้านช่องทางการให้บริการภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.99 และแนวทางการพัฒนาการเข้าถึงช่องทางการให้บริการของศูนย์ช่วยเหลือสังคม OSCC ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.85 เมื่อพิจารณาในรายประเด็น พบว่า ด้านการให้บริการ ภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.85 และด้านเจ้าหน้าที่ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.85

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาในครั้งนี้ ระดับนโยบาย จัดทำมาตรฐานกลางในการให้บริการของ OSCC ศูนย์ช่วยเหลือสังคม ระดับปฏิบัติการ ศูนย์ช่วยเหลือสังคม OSCC ควรมีการกำกับดูแลให้มีเจ้าหน้าที่ในการให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง ลดระยะเวลาหรือขั้นตอนที่ไม่จำเป็นในการให้บริการของศูนย์ช่วยเหลือสังคม OSCC เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้สะท้อนความคิดเห็น/ปัญหาจากการปฏิบัติงาน และเตรียมบุคลากรให้มีองค์ความรู้ มีทักษะในการให้บริการอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : การติดตามผลการเข้าถึงบริการ, ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงบริการ, การเข้าถึงช่องทางการให้บริการ, แนวทางการพัฒนาการเข้าถึงช่องทางการให้บริการ

บทเรียนการช่วยเหลือและคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่กลับจากต่างประเทศ Lessons to Prevent and Protect Human Trafficking Victim Returned from Abroad

ปณณนุช พึ่งวงศ์¹
Punyanuch Puengwong²

Abstract

Human trafficking is a serious disaster which destroys human dignity. The prevention and solution of human trafficking problem needs delicate assistance because this problem is complicated. Most of human trafficking victims willing to work aboard are exploited or forced to a job that is not consistent with the agreement. Finally, they cannot be patient with that job and be returned to Thailand by the Embassy. The researcher works to help and protect human trafficking victims and works with some experts in human trafficking protection and prosecution, such as Ms.Patcharee Naewpanich, who is a former director of the Office of Prevention and Solution of Human Trafficking on Women and Children which is shifted to the Department of Anti – Human Trafficking, the Ministry of Social Development and Human Security. Also, the researcher has studied the approach of fishery crew returning process development in order to study obstacles, including expert interview. After the study is finished, the researcher has found that because human trafficking victims are vulnerable, to assist and protect victims returned from aboard needs awareness of victim-centered approach from the process of return, receiving the victim at the airport, return to community, to the process of assessment and monitoring.

Keywords : Human Trafficking, Lessons to Prevent, Protect Victim

---

¹ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

บทเรียนการช่วยเหลือและคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่กลับจากต่างประเทศ

Lessons to Prevent and Protect Human Trafficking Victim Returned from Abroad

ปณณช พึงวงศ์¹
Punyanuch Puengwong²

บทคัดย่อ

ปัญหาการค้ามนุษย์เป็นมหันตภัยร้ายทำลายศักดิ์ศรีคุณค่าของความเป็นมนุษย์ การป้องกันแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์จึงต้องใช้ความละเอียดอ่อนในการช่วยเหลือ เนื่องจากเป็นเรื่องละเอียดอ่อนและมีความซับซ้อน ซึ่งสาเหตุส่วนใหญ่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์สมัครใจไปทำงานต่างประเทศ แต่ถูกเอารัดเอาเปรียบ และถูกบังคับให้ทำงานไม่ตรงตามเงื่อนไขที่ตกลงกันไว้ เมื่อรับสภาพการทำงานไม่ได้ จึงขอความช่วยเหลือจากสถานเอกอัครราชทูต เพื่อให้ส่งกลับประเทศไทย จากสถานการณ์ดังกล่าว ประกอบกับในฐานะที่ผู้เขียนได้มีโอกาสเป็นผู้ปฏิบัติงานด้านการช่วยเหลือและคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ และมีโอกาสร่วมงานกับผู้มีประสบการณ์โดยตรงในด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ อาทิ คุณพัชรี แนวพานิช อดีตผู้อำนวยการส่วนช่วยเหลือและคุ้มครองผู้ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ชาวไทยและกลุ่มเสี่ยง สำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์และเด็ก สังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ซึ่งได้ยกฐานะขึ้นเป็น กองต่อต้านการค้ามนุษย์ ในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในปัจจุบัน โดยมีการปฏิบัติงานช่วยเหลือและคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ตั้งแต่ขั้นตอนการก่อนการส่งกลับ ขั้นตอนการรับตัวผู้เสียหาย ณ ท่าอากาศยาน ขั้นตอนการวางแผนและการคืนสู่สังคม จนกระทั่งขั้นตอนการติดตามผลและเฝ้าระวัง อีกทั้งผู้เขียนได้มีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการประสานงานในกระบวนการส่งกลับลูกเรือประมงไทย เพื่อศึกษาลักษณะ ปัญหาอุปสรรค รวมทั้งการสัมภาษณ์ข้อมูลจากผู้มีประสบการณ์โดยตรง ได้พบประเด็นที่น่าสนใจคือ การช่วยเหลือและคุ้มครองผู้เสียหายคนไทยส่งกลับจากต่างประเทศ จะต้องคำนึงถึงผู้ใช้บริการเป็นศูนย์กลางเป็นสำคัญ รวมถึงการใส่ใจในการให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองผู้ใช้บริการในทุกขั้นตอน เนื่องด้วยผู้ใช้บริการซึ่งเป็นผู้เสียหายจากปัญหาค้ามนุษย์มีความเปราะบาง

คำสำคัญ : การค้ามนุษย์, บทเรียนการช่วยเหลือ, การคุ้มครองผู้เสียหาย

¹ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

เรียงลำดับไปกับการเปลี่ยนแปลง
การบริหารมนุษย์ต้นทุนสูงเพื่อรับมือกับวิกฤตเศรษฐกิจ
DANCING WITH THE CHANGE
Talent Management to Cope with Economic Crisis

อ. ดร.อัจฉรา ชลาชนนาวิน¹
Auschala Chalayonnavin², Ph.D

Abstract

As economic crisis could be happening as such a Hamburger crisis which can contain two different factors; 1) the insolvent of the financial institution and 2) the company account deficit. Therefore, understanding these crisis occurred is like understanding a blueprint for company's policy strategy in the future. Although there were many factors that can overcome all these crisis, but the most sustainable way is the management of people, as people are such a significant cost for the company. The most valuable enterprises of the company were good people which can carry a small boat that was raging economic storm surges to sustain itself through the economic conditions which might be so extreme difficulty for the enterprise survival.

Keywords : Economic crisis, talent management, organization management

---

¹ อาจารย์ประจำ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² Lecture at Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

เรียงำไปกับการเปลี่ยนแปลง
การบริหารมนุษย์ต้นทุนสูงเพื่อรับมือกับวิกฤตเศรษฐกิจ
DANCING WITH THE CHANGE
Talent Management to Cope with Economic Crisis

อ. ดร.อจฉรา ชลาชนาวิน¹
Auschala Chalayonnavin², Ph.D

บทคัดย่อ

วิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นหลายครั้งด้วยกันในโลก อาทิ วิกฤตแฮมเบอร์เกอร์เกิดขึ้นประกอบด้วยปัญหา 2 ส่วนสำคัญส่วนหนึ่ง คือ ปัญหาสถาบันการเงินขาดสภาพคล่องและล้มละลาย อีกส่วนคือ ปัญหาขาดดุลบัญชีเดินสะพัด ดังนั้นการทำความเข้าใจถึงวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้น จึงเปรียบเสมือนการทำความเข้าใจพิมพ์เขียวด้านนโยบายขององค์กรในอนาคต ถึงแม้ว่ากลยุทธ์ที่สามารถเอาชนะกับภาวะวิกฤตนี้ได้มีอยู่หลายวิธีด้วยกันแต่การเอาชนะที่ยั่งยืนที่สุดคือการบริหารจัดการคน เพราะคนคือต้นทุนสำคัญที่มีค่าที่สุดขององค์กร การได้คนดี คนเก่ง ก็สามารถนำพาเรือลำเล็กที่ถูกคลื่นพายุทางเศรษฐกิจที่โหมกระหน่ำให้สามารถประคองตนเองให้ผ่านพ้นต่อสภาวะการอยู่อย่างลำบากยากเย็นขององค์กรไปได้

คำสำคัญ : วิกฤตเศรษฐกิจ, ความสามารถในการบริหารจัดการ, การบริหารจัดการองค์กร

---

¹ อาจารย์ประจำ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² Lecture at Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

◆ NOTE ◆

◆ NOTE ◆

◆ NOTE ◆

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Faculty of Social Administration Thammasat University

หนังสือรวมบทความ | Book of Abstracts

ศูนย์ท่าพระจันทร์

2 ถนนพระจันทร์ แขวงพระบรมมหาราชวัง
เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200
โทรศัพท์: 02-613-2500
โทรสาร: 02-224-9417

ศูนย์รังสิต

99 หมู่ที่ 18 ถนนพหลโยธิน ดคลองหนึ่ง
อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี 12120
โทรศัพท์: 02-696-5502
โทรสาร: 02-696-5513

ศูนย์ลำปาง

248 หมู่ 2 ถ.ลำปาง-เชียงใหม่
ต.เปียงตัก อ.ห้างฉัตร จ.ลำปาง 52190
โทรศัพท์: 054-268703 กด 3
โทรสาร: 054-268703 กด 5300

อีเมล: socadmin@tu.ac.th

เว็บไซต์: <http://www.socadmin.tu.ac.th>